

Verslag ontmoetingen 7 juni en 18 september

Onderwerp:	integratiepraktijk statushouders
Doel:	voorbereiden bijeenkomst met fondsen over integratiepraktijk statushouders
Resultaat:	mensen van organisaties rondom statushouders ontmoeten elkaar voor het eerst gezamenlijk en inventariseren samen de gaten die vallen in het integratieproces
Organisaties:	Vluchtelingenwerk aanbieder Nederlandse taal en inburgering gemeentelijke gezondheidsdienst jeugdgezondheidszorg 0-4 jeugdgezondheidszorg 4-12 JGZ welzijnsinstelling inloopvoorziening en ontmoetingscentrum woningcorporatie basisschool huisarts uitzendbureau voor statushouders afdelingen sociale zaken, re-integratie, communicatie en beleid gemeente
Niet aanwezig:	organisatie voor schulddienstverlening

Onderwerpen integratiepraktijk

Conclusie

Vluchtelingen komen na het AZC in grote eenzaamheid in de Nederlandse samenleving terecht in plaats van in een warm bad na hun vlucht. Zij kunnen door de vele verschillende onderdelen in het integratietraject gemakkelijk verdwalen of afhaken.

1. Levensfase na de vlucht

Het is een periode van **wachten** die veel onzekerheid geeft waardoor mensen niet toekomen aan integratie en deze stagneert. In de eerste plaats het wachten op gezinshereniging en dan het wachten op een vaste verblijfplaats. Dat geldt voor mensen in een asielzoekerscentrum (AZC), maar vooral voor mensen die in een tijdelijke gemeentelijk versnellingsarrangement (GVA) wonen waar men al is begonnen aan de inburgering. Het is een periode van regelmatig **verhuizen** waardoor ouders en kinderen vaak wisselen van school en de investering in de vertrouwensband tussen leerkracht, kind en ouders verloren gaat. Ook de continuïteit van extra zorg is een probleem.

2. Onderwijs

Het niet spreken van de Nederlandse taal werpt tal van barrières op. Sinds kort is er alleen voor de huisarts een vergoeding voor de tolktelefoon gedurende het eerste half jaar na vestiging in een gemeente. Vluchtelingenwerk heeft wel een tolktelefoon. Maar corporaties bijvoorbeeld lopen aan tegen de **taalbarrière** bij het tekenen van het huurcontract en bij het aanspreken op overlast.

Als men de Nederlandse taal niet spreekt is het lastig om vrijwilligerswerk, stages en werk te vinden. Er is behoefte aan ondersteuning in de praktijk bij het oefenen van de taal en vooral aan vrijwilligers met begrip en gevoel voor mensen uit een andere cultuur. Vluchtelingenwerk werkt met **taalcoaches**, maar heeft grote moeite om voldoende juiste mensen te vinden.

Ook al zijn mensen in hun land van herkomst opgeleid en hebben zij werkervaring, zij staan in Nederland op **achterstand** en niet alleen door de taal. Het onderwijs en de

behaalde diploma's in het land van herkomst sluiten niet aan bij de Nederlandse praktijk. Diploma's moeten herwaardeerd worden, opleidingen opnieuw gedaan en het rijbewijs opnieuw behaald. Mensen ouder dan 30 jaar krijgen hiervoor geen **studiefinanciering**.

3. Communicatie

Communicatie in Nederland en daarmee **zelfredzaamheid** is voor statushouders een uitdaging. Statushouders halen hun inburgeringsexamen op A2-niveau, de schriftelijke communicatie in Nederland is minimaal op B1-niveau. Statushouders kunnen de post van instanties niet zelfstandig begrijpen en deze zal dus moeten worden voorgelezen. Mensen kunnen ook niet zelf naar instanties bellen door de telefonische computer met nummerkeuze en door te ingewikkelde antwoorden. Bij telefonisten is vaak ongeduld.

4. Cultuur

Statushouders hebben andere verwachtingen van het leven in Nederland, bijvoorbeeld van de dokter. Nederland is bijzonder door haar sterke 1e lijn, waardoor antibiotica en doorverwijzingen/behandelingen door de specialist niet vrij verkrijgbaar zijn.

Verwachtingsmanagement moet vanaf aankomst in Nederland een vast onderdeel zijn in de maatschappelijke begeleiding. Daarnaast moet er aandacht zijn voor de **cultuurverschillen**. Eigen initiatief en een actieve deelname van vrouwen aan de maatschappij is voor mensen uit een andere cultuur vaak lastig. Maar ook aandacht voor de cultuur en topografie van Nederland is belangrijk. Het zou mooi zijn als er tijd is om statushouders rond te toeren en een indruk te geven.

5. Gezondheid

De fysieke en mentale gezondheid van statushouders is kwetsbaar. In het AZC begint het COA met het aanmaken van een **medisch dossier**. De overdracht van deze dossiers naar de huisarts gebeurt digitaal, maar gaat niet altijd goed. Voor statushouders is deze digitale overdracht vaak onduidelijk, zie www.gcasielzoekers.nl/contact.

Statushouders hebben over het algemeen weinig **gezondheidsvaardigheden**, ze zijn voor alles doodsbang. **Empowerment** zowel groepsgewijs als individueel voorkomt psychosociale problemen. Vluchtelingenwerk ontwikkelde hiervoor het programma Mindfit. Voor de fysieke gezondheid is proactief aanbod van zwembaden en **sport** van belang. Vanwege de laaggeletterdheid zou het een goed initiatief zijn een **zorgpad** voor vluchtelingen te ontwikkelen waarbij de sociaal verpleegkundige achter de voordeur komt en waarin zwangerschap en opvoeden zijn opgenomen.

6. Zinnige dagbesteding

Een zinvol en actief leven helpt bij de integratie. Er is wat dat betreft gebrek aan activiteiten voor **jongeren van 12 tot 16 jaar**. Ook de invulling van de zomervakantie is een knelpunt.

Er is te weinig begeleiding bij het zoeken naar werk. Er is geen sprake van re-integratie, statushouders werkten niet eerder in Nederland, maar van een eerste integratie in het arbeidsproces op latere leeftijd. Vluchtelingenwerk ontwikkelde hiervoor het VIP-project. Vrijwilligerswerk en stages zijn een goede opstap naar een betaalde baan. Knelpunten vormen de **kosten kinderopvang** en de financiële gevolgen van parttime werken.

7. Discriminatie en vooroordelen

Voor een goede integratie is acceptatie in de buurt en **gelijkwaardig contact** met Nederlanders nodig. Om contact met Nederlanders te krijgen zijn activiteiten voor ouders met jonge kinderen een ingang, bijvoorbeeld het wekelijkse 'Muziek op schoot' in het CJG. Een rondrit door Nederland en kennismaking met de Nederlanders zouden onderdeel moeten uitmaken van de inburgering.

De **vooroordelen** over statushouders zijn: laag opgeleid of analfabeet, een slechte leerhouding, onopgevoed gedrag, zwangerschap op jonge leeftijd, gordijnen dicht, geen hand geven en niet ventileren. Brederode ontwikkelde over de noodzaak van ventileren een flyer in beeld.

8. Financiën

Statushouders hebben **onvoldoende kennis** en ervaring met omgaan met geld. De financiële problemen voor statushouders starten al bij aankomst. **Gezinshereniging** en het inrichten van een woning kosten veel geld. Door geldgebrek en het ontbreken van inzicht in de te betalen rekeningen in een jaar is er risico op schuldenproblematiek. Statushouders hebben baat bij begeleiding en **budgetbeheer**. Wmo-consulenten hebben te weinig tijd om de grote administratieve problematiek op te lossen. Vluchtelingenwerk ontwikkelde om schulden te voorkomen Eurowijzer.

9. Integrale aanpak

Bij de integratie van statushouders zijn veel partijen betrokken. Voor statushouders is de veelheid aan contactpersonen onoverzichtelijk. Er is behoefte aan **sleutelpersonen**. Ook is meer samenwerking tussen de partijen gewenst om krachten te bundelen.

Actiepunten en verantwoordelijkheden

De actiepunten laten zien waar een extra inspanning nodig is en waar projecten nodig zijn met hulp van fondsen.

1. Wachten verkorten	- overheid (via Maatschappelijke Alliantie)
2. Tolken telefoon in alle sectoren	- overheid (via Maatschappelijke Alliantie)
3. Cultuur sensitieve taalcoaches	- maatschappelijke instellingen
4. Studiefinanciering 30+	- ? (UAF)
5. Schriftelijke communicatie op A1-niveau	- zelfstandige verantwoordelijkheid allen
- aanjaagfunctie fondsen?
6. Hulp bij bellen naar instanties	- maatschappelijke instellingen
7. Verwachtingsmanagement	- maatschappelijke instellingen
8. Aandacht voor cultuurverschillen	- maatschappelijke instellingen
- aanvulling fondsen?
9. Overdracht medisch dossier	- maatschappelijke instellingen
10. Aanleren gezondheidsvaardigheden	- GGD
11. Empowerment	- maatschappelijke instellingen
12. Zwemles	- overheid (via Maatschappelijke Alliantie)
13. Sportactiviteiten	- maatschappelijke instellingen
14. Zorgpad vluchtelingen	- GGD
- aanvulling fondsen?
15. Activiteiten jongeren 12-16 jaar	- maatschappelijke instellingen
16. Begeleiding bij zoeken naar werk	- maatschappelijke instellingen
17. Gelijkwaardig contact met Nederlanders	- maatschappelijke instellingen
- aanvulling fondsen?
18. Fysieke kennismaking met Nederland	- ? (fondsen)
19. Geld voor gezinshereniging	- ? (fondsen)
20. Geld om rijbewijs opnieuw te halen	- ? (fondsen)
21. Begeleiding bij budgetbeheer	- maatschappelijke instellingen
22. Sleutelpersonen voor een integrale aanpak	- maatschappelijke instellingen
23. Ombudsman voor vluchtelingen	- overheid (via Maatschappelijke Alliantie)

Verslag Ontmoeting Landgoed Dennenheuvel 18 september 2017

Conclusie

Statushouders lopen tegen verschillende problemen aan bij hun integratie in de Nederlandse samenleving. De meeste problemen spelen zich af op het gebied van verwachtingen, gezondheid, onderwijs en werk. Verschillende organisaties zetten zich actief in voor de integratie van statushouders. Soms is er sprake van overlappende en elkaar versterkende projecten, soms is er sprake van een lacune en beperkte samenwerking. In bijeenkomsten op 7 juni en 18 september zijn we de dialoog aangegaan met statushouders, maatschappelijke instellingen, private partijen en gemeenten over de integratiepraktijk. Met het formuleren van projecten en ideeën streven we naar samenwerking en een integrale aanpak om statushouders verder te helpen bij hun integratie in de Nederlandse samenleving.

Integrale initiatieven

De gemeente Bloemendaal start een innovatieve, kleinschalige proeftuin met kansrijke ideeën en projecten waarin ruimte is om samen te experimenteren. De gemeente benadert voor financiering en ondersteuning onder andere de VNG, de provincie Noord-Holland, Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij en de Golschmeding Foundation. We maken een verdeling in drie thema's waar we met verschillende partijen de kansen en de belemmeringen verkennen en werken aan de realisatie van zinvolle projecten.

De thema's en de doelstelling

We hebben drie thema's geformuleerd met verschillende ideeën en concrete projecten. Een aantal projecten is al door betrokken partijen gestart. De doelstelling is om een samenwerkingsverband per thema te starten en projecten, acties en ideeën integraal aan te pakken. In de enquête die we u sturen kunt u aangeven bij welk thema u betrokken wilt worden.

Thema onderwijs

1. (Voor) schakeltrajecten richting beroepsonderwijs
2. Maatjes voor leeftijdgenoten om samen activiteiten te ondernemen en de Nederlandse maatschappij te leren kennen
3. Digitale Nederlandse televisie voor taalondersteuning
4. Huiswerkklas
5. Taalles op de werkvloer

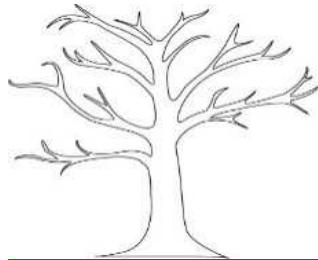
Betrokken partijen: huismeester-INTK-Nova college-Porticus-gemeente Bloemendaal

Thema **gezondheid**

1. Zorgpad zwangere statushouders
2. Mentale en financiële begeleiding gezinshereniging
3. Training gezondheidsvaardigheden
4. Mindfit ondersteunt bij de overgang naar een nieuwe cultuur
5. Eurowijzer helpt bij financiële zelfredzaamheid
6. Sleutelpersonen uit eigen cultuur voor opbouwen netwerk (collectief versus individu)
7. Sportactiviteiten en verenigingsleven

Betrokken partijen: Vluchtelingenwerk-GGD-Kennemerland-JGZ consultatiebureau-Pharos-Bernard van Leer Foundation-J.C. Ruigrok Stichting-gemeente Haarlemmermeer-gemeente Bloemendaal

Thema **werk**

1. Uitzendbureau Duizend1 met *jobcoaching*
2. Werken in de ouderenzorg
3. Tolken diensten voor 'het goede gesprek' met de leidinggevende
4. Taalgericht werken binnen grote bedrijven
5. Informatievoorziening statushouders over aanbod rondom integratie
6. Netwerk (Linked-in) vakgebieden
7. Rijbewijs (opnieuw) halen
8. Project Vluchtelingen Investeren in Participeren (VIP)
9. Oriëntatie Nederlandse Arbeidsmarkt (ONA)
10. Combineren taal en werk op maat

Betrokken partijen: uitzendbureau Duizend1-Vluchtelingenwerk-Welzijn Bloemendaal-Stem in de Stad-VSB-fonds-Stichting Weeshuis der Doopsgezinden-gemeente Bloemendaal